

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1924/25

ŠTEVILKA 12

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

Zahtevajte povsod
čevlje
z znamko

tovarne
Peter Kozina & Ko.
Tržič

Glavna zaloga v Ljubljani, Breg šte. 20
Aleksandrova cesta šte. 1 Prešernova ulica (Seljak)
Podružnica v Zagrebu, Račkoga ulica 3

Filip Bizjak

krznar

Gospodetska cesta 13
Kolizej

se priporoča za vsa
krznarska dela.

Velika zaloga vsako-
vrstne kožuhovine.

A. & E. SKABERNĚ

Ljubljana, Mestni trg št. 10

Manufakturna in modna trgovina

Solidna postrežba

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kina itd. kakor:

lestence, namizne in stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v
kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Rolodvorska ul. 8/I.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja,	8.	marca	Ob 3. uri pop. Stričkov sen , ljudska predstava pri znižanih cenah	Izven
Nedelja,	8.	,,	Ob 8. uri Vdova Rošlinka	Izven
Ponedeljek,	9.	,,	Rosmersholm	Red D
Torek,	10.	,,	Zaprto.	
Sreda,	11.	,,	Vdova Rošlinka	Red E
Četrtek,	12.	,,	Izgubljene duše	Red C
Petek,	13.	,,	Stričkov sen	Red A
Sobota,	14.	,,	Ob 3. uri pop. Veronika Deseniška , dijaška predstava pri znižanih cenah	Izven
Nedelja,	15.	,,	Ob 8. uri zvečer Vdova Rošlinka	Izven
Ponedeljek,	16.	,,	Zaprto.	
Torek,	17.	,,	Rosmersholm	Red B
Sreda,	18.	,,	Misel , premijera	Red F
Četrtek,	19.	,,	Hamlet	Izven
Petek,	20.	,,	Misel	Red C
Sobota,	21.	,,	Vdova Rošlinka	Izven
Nedelja,	22.	,,	Veronika Deseniška , ljudska predstava ob 3. uri	Izven
Ponedeljek,	23.	,,	Misel	Red E
Torek,	24.	,,	Zaprto.	
Sreda,	25.	,,	Ob 8. uri zvečer Othello	Izven
Četrtek,	26.	,,	Pepeluh	Red D
Petek,	27.	,,	Vdova Rošlinka	Red A
Sobota,	28.	,,	Veronika Deseniška , dijaška predstava ob 3. uri ob znižanih cenah	Izven

Uprava si pridržuje spremembo sporeda in zasedbe.

 **Najlepše najcenejše slovito
angleško sukno za obleke ima
DRAGO SCHWAB v Ljubljani**

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nedelja,	8.	marca	ob 3. uri pop. Netopir , ljudska predstava pri znižanih cenah	Izven
Ponedeljek,	9.	„	Pikova dama , gostujeta Zdenka Zikova in Marij Šimenc . .	Red A
Torek,	10.	„	Tosca , gostujeta Zdenka Zikova in Marij Šimenc	Izven
Sreda,	11.	„	Zaprto.	
Četrtek,	12.	„	Mignon	Red F
Petek,	13.	„	Seviljski brivec , gostovanje Josipa Rijavca	Red B
Sobota,	14.	„	Mignon	Red D
Nedelja,	15.	„	Ob 3. uri pop. Bohème , gostovanje Josipa Rijavca, popoldanska operna predstava	Izven
Ponedeljek,	16.	„	Zaprto.	
Torek,	17.	„	Bohème	Red E
Sreda,	18.	„	Traviata	Red A
Četrtek,	19.	„	ob 3. uri pop. Don Juan , predstava pri znižanih cenah . .	Izven
Petek,	20.	„	Trubadur	Red F
Sobota,	21.	„	Bohème	Red D
Nedelja,	22.	„	Ob 3. uri pop. Traviata , ljudska predstava	Izven
Ponedeljek,	23.	„	Zaprto.	
Torek,	24.	„	Don Juan	Red C
Sreda,	25.	„	Ob 3. uri popoldne Gorenjski slavček , ljudska predstava .	Izven
Četrtek,	26.	„	Mignon	Red B
Petek,	27.	„	Zaprto.	
Sobota,	28.	„	Don Pasquale , premijera . .	Izven

Misel.

Drama v petih slikah. Spisal Leonid Andrejev.
Prevedel Josip Vidmar.

Režiser: M. SKRBINŠEK.

Keržencev Anton Ignjatič, zdravnik	Skrbinšek
Kraft	Kralj
Sluga Vasilij	Jan
Savelov Aleksej Konstantinovič, pisatelj	Rogoz
Savelova Tatjana Nikolajevna, njegova žena	Rogozova
Služkinja Saša	Vida
Fjodorovič, Aleksander Nikolajevič, pisatelj	Cesar
Darja Vasiljevna, gospodinja pri Keržencevu	Medvedova
Ivan Petrovič, zdravnik	Jerman
Strežnica Maša	Juvanova
Strežaj v blaznici	Osipovič

Krajši odmor po I. in III. sliki, daljši po IV. sliki.

„ORIENT“, družba z o. z., Ljubljana

Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža - Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

Šopki, venci, trakovi, aranžmaji

Aleksandrova
cesta

Viktor Korsika

Kongresni trg
št. 3

Vdova Rošlinka.

Komedija v treh dejanjih. Spisal Cv. Golar.

Režiser: FR. LIPAH.

Vdova Rošlinka	Juvanova
Manica, njena hči	Vera Danilova
Tončka	Mira Danilova
Rožmanov Janez	Cesar
Balantač, romar	Kralj
Jernejec	Danilo
Gašpar	Gregorin
Tomazin	Plut
Blažon	Kosič
Tinče	Jan

Godi se na Gorenjskem v starih dobrih časih v hiši vdove Rošlinke. Prvo dejanje na sopraznik, drugo dejanje nedeljskega večera, tretje dejanje v delavnik.

ZAJUTRKOVALNICA

ZAJUTRKOVALNICA

T. MENCINGER

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 43

PRISTNA VINA!

NIZKE CENE!

==== Priporoča se delikatesna trgovina ====

FRANC KOS, Ljubljana, Židovska ul. 5

Izbera raznovrstnih specijalitet

Primerna
božična darila

==== Cene nizke
Postrežba točna

Pepeluh.

Narodna pravljica v sedmih slikah. Spisal dr. Iv. Lah.

Režiser: O. ŠEST.

Kralj devete dežele	Skrbinšek
Kraljična, njegova hči	Mira Danilova
Prvi svetovalec	Jerman
Drugi svetovalec	Smerkolj
Tretji svetovalec	Sancin
Prvi minister	Povhe
Drugi minister	Lipah
Tretji minister	Medven
Kraljevski komisar	Jan
Kraljevski tajnik	Danilo
Glasnik	Delak
Dvorski norec	Rogoz
Očetov duh-Starec	Kralj
Pepeluh	Gregorin
Prvi brat	Peček
Drugi brat	Drenovec
Prvi hlapec	Plut
Drugi hlapec	Cesar
Babica	Rakarjeva
Deklica	Vida
Deček	Tavčar
Služabnik	Murgelj

Kraljevi glasniki, služabniki, pisarji, tajniki, spremstvo, otroci, ljudstvo.

Prva slika: Babica pripoveduje . . . II. slika: Na očetovem grobu.

III. slika: V deveti deželi. IV. slika: Na Pepeluhovem domu. V. slika:

Dan odločilne tekme. VI. slika: Vitez z zlato zvezdo. VII. slika:

Kralj Pepeluh.

Glasbo zložil L. M. Škerjanc, plese naštudiral baletni mojster A. Trobiš.

Trubadur.

Opera v štirih dejanjih (osmih slikah). Napisal S. Cammerano, uglasbil Giuseppe Verdi.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: FR. BUČAR.

Grof Luna	Popov
Leonora	Lovšetova k. g.
Azucena, ciganka	Thierry-Kavčnikova
Manrico	Kovač
Ferrando	Zupan
Ines	Ribičeva
Ruiz	Mohorič
Stari cigan	Perko
Sel.	Bekš

Redovnice, cigani, vojaki. Godi se na Španskem v XV. stoletju.

Na toaletni mizi vsake dame naj služi kot okrasek najboljša in najstarejša **KOLINSKA VODA** z zaščitno originalna **znamko**

Johann Maria Farina, gegenüber dem Jülichs-Platz,

ki si je tekom enega stoletja pridobila in obdržala svoj svetovni sloves. Dobiva se v vseh drogerijah in parfumerijah.

Zastopstvo v drogeriji „Adrija“, Ljubljana, Šelenburgova za Slovenijo, ulica šte. 5.

Najmodernejši salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

lžposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

Bohème.

Opera v štirih dejanjih. Besedilo po H. Murgerjevih scenah „Vie de Bohème“ spisala G. Giacosa in L. Illica. Glasbo zložil G. Puccini.

Dirigent: N. ŠTRITOF.

Režiser: P. DEBEVEC.

Rudolf, pesnik	Banovec – Kovač
Schaunard, muzik	Šubelj
Marcell, slikar	Cvejić – Popov
Collin, filozof	Betetto – Zathy
Bernard, gospodar	Zupan
Mimi	Rozumova
Musette	Thalerjeva
Alcindor de Misonneaux	Zupan
Parpignol	Bekš
Dva carinarja	Povše, Rus

Pariz 1830. Prva uprizoritev v Turinu 1897.

* * *

Samo mojster Puccini more osebi, kakršni sta pesnik Rudolf in njegova ljubljenska Mimi muzikalno tako ilustrirati, da čutimo ž njima. Gracija, s katero razpleta muzikalno nit, ki točno označuje vsa dejanja trpečih mladih duš, in instrumentacija sta sijajni. Vsako dejanje priča o iznajdljivosti, o izvrstni tehniki, fini melodiki in karakteristiki velikega komponista. Iz arij, ki si jih pojeta Rudolf in Mimi veje zanos ljubezni; v poslovilni sceni so mesta, ki stresejo dušo, da čutiš z nesrečnima.

V štirih dejanjih nam slika komponist življenje mladih umetnikov. Trpljenje in veselje je to življenje, ki stremi kvišku.

Vsebina: I. dej.: V prvi sceni delata pesnik Rudolf in slikar Marcell v siromašni nezakurjeni izbi. K njima pride zmrzovat sotrpin filozof Collin. Kmalu je konec stradanja in bede, kajti godbenik Schaunard, njihov prijatelj, je dobro zaslužil in naročil jestvin in kuriva. Komaj so se malo pokrepčali, pride gostilničar terjat najemnino; mora pa brez denarja zapustiti rezidenco srečnih umetnikov. Marcell, Collin in Schaunard odidejo. K Rudolfu pride Mimi, ki stanuje v sosednji sobi, in ga prosi luči. Kmalu si razkrijeta drug drugemu svojo ljubezen.

II. dejanje: Predmestje Pariza, Quartier Latin. V družbi mladih umetnikov nastopi Mimi; vsi sedejo pred kavarno. V družbi starega Alcindor de Misonneaux se kmalu pojavi Marcellova prejšnja ljubica Musette. Marcell in Musette se polagoma zopet zblížata. Stari Alcindor mora plačati za vso družbo in končno ga Musette še odpravi.

III. dejanje: Musette in Marcell, Mimi in Rudolf se snidejo v mali gostilni. Medtem ko zapustita Mimi in Rudolf roko v roki sobo, se razvije med Musette in Marcellom duet ljubosumnja.

IV. dejanje: Soba kakor v I. dejanju. Marcell in Rudolf opravljata vsak svoje delo. Kmalu se jima pridružita Collin in Schaunard in v ubožni sobici vlada kljub večkratni denarni zadregi razposajeno veselje. V to razpoloženje vstopi Musette z vestjo, da ji sledi smrtnobolna Mimi. Rudolf ji hiti nasproti, jo prinese v sobo, kjer mu v naročju umre.

Don Juan.

Opera buffa v dveh dejanjih (desetih slikah). Besedilo spisal L. da Ponte. Uglasbil W. A. Mozart.

Dirigent: N. ŠTRITOF.

Režiser: O. ŠEST.

Don Juan, mlad, lahkomiselni kavalir	Cvejić
Donna Ana	Frisekova
Don Octavio, njen zaročenec	Kovač
Stari Comthur, oče donne Ane	Zathey
Donna Elvira, zapuščena ljubica don Juana	Thalerjeva
Leporello, don Juanov sluga	Betetto
Masetto, kmečki fant	Zupan
Zerlina, njegova nevesta	Lovšetovak.g.

Kmetje, kmetice, godci, kavalirji, dame, sluge.

I. dejanje: 1. slika. Terasa pri Comthurju. 2. Cesta. 3. Cesta. 4. Pred don Juanovim dvorcem. 5. Na vrtu. 6. Dvorana pri don Juanu.

II. dejanje: 1. slika. Pred hišo donne Elvire. 2. Pred pokopališčem. 3. Na pokopališču. 4. Jedilnica pri don Juanu.

Dejanje se vrši v nekem mestu v Španiji. Prva uprizoritev v Pragi leta 1787.

Ne zamudite obiskati tvrsko

A. ŠINKOVEC nasl. **K. SOSS**

Ljubljana, Mestni trg 19.

Vedno novosti za dame in gospode.

☛ Cene konkurenčne. ☚

Don Juan.

V s e b i n a. I. d e j. Leporello je na straži. Iz palače pribeži don Juan, za njim donna Ana, ki vpije na pomoč. Comthur ga imenuje zapeljivca in ga pozove na dvo-boj. Don Juan, ki se sprva ni hotel bojevati s starcem, zabode v dvoboju Comthurja. Don Juan in njegov sluga zbežita. Octavio, Anin zaročencec, prisega Ani, da ji bo maščeval očeta.

I z p r.: Donna Elvira pride in toži, da jo je dragi zapustil. Don Juan se ji laska. Ona se odkrije in don Juan, ki zagleda bivšo ljubico, razočaran zbeži. Leporello jo potolaži.

I z p r.: Svatba Masetta s Zerlino. Ko prideta v družbo še don Juan in Leporello, se prvi takoj loti Zerline. Že hočeta v don Juanovo vilo, a tu ju preseneti in loči Elvira, ki Zerlino odpelje. Don Juan obljubi, da bo pomagal maščevati morilca. Ana spozna v njem morilca in prosi Oktavija, naj ga maščuje. Ko prihaja don Juan, se Masetto skrije, da preizkusi Zerlino, a don Juan jo odpelje v vilo. Sedaj nastopijo še donna Elvira, Ana in Oktavio v maskah in gredo iskat morilca v vilo.

I z p r.: Don Juan se zabava s Zerlino, Leporello pa meša Masetta. Končno odpelje don Juan Zerlino v stransko sobo. Vstopijo tri maske. Zerlina pribeži iz sobe in don Juan vihti meč nad Leporellom. Tu pa ga vse naskoči kot krivca in morilca, toda on jim uide s pomočjo Leporella.

I I. d e j.: Don Juan in Leporello si izmenjata klobuk in plašč. Pojavi se Elvira, ki ju ni opazila, in toži svoje gorje. Don Juan pregovori Leporella, naj jo odpelje. Don Juan pa poje podoknico Elvirini družici, a ga opazuje Masetto, ki je pripeljal s seboj oborožene kmete. Don Juan jih zvijačno odstrani, pretepe Masetta in zbeži.

I z p r.: Elvira prihaja z Leporellom; on bi se je rad končno otresel. Nastopijo Oktavio, Masetto in donna Ana ter planejo po dozdevnem don Juanu. Elvira jih prosi milosti, Leporello pa zbeži.

I z p r.: Don Juan in Leporello nastopita, si izmenjata obleke in don Juan pripoveduje, da je bil z neko deklico, katera ga je imela za Leporella, a mu je končno ušla. Zaradi teh frivolnih besed na pokopališču se oglase tajni strahotni glasovi, češ, da naj dá mrtvecem mir. Ukaže Leporellu, naj pozove kamenitega Comthurja v goste. Ko Comthur prikima, ga vpraša še don Juan, je li pripravljen priti k njemu v goste. Comthur pritrdi. Odideta.

I z p r.: Elvira hoče don Juana rešiti, samo če bo obžaloval. Že hoče oditi, toda pribeži od glavnega vhoda in zbeži. Tudi Leporello zbeži. Nekdo je potkal. Don Juan gre odpirat in tu vstopi Comthur. Očita don Juanu njegovo življenje, da naj se po-boljša, toda ta mu dá roko, da ne opusti nikoli svojega življenja. Tudi strah pred smrtjo ne uniči v njem strahu pred kaznijo. Comthur izgine in don Juan, zvest svo-jim načelom, a do zadnjega junak, pade od strele ubit.

V. BEŠTER ATELJE „HELIOS“

Oglejte si slike, izdelane v najmodernejšem slogu!
Aleksandrova cesta 5. Telefon interurb. 524.

Don Pasquale.

Komična opera v treh dejanjih (5 slikah). Po Pavesiju spisal
M. A., poslovenil Franjo Bučar. Uglasbil Gaetano Donizetti.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: FR. BUČAR.

Don Pasquale	Zupan
Malatesta, njegov zdravnik	Šubelj
Ernesto, njegov nečak	Banovec
Norina, mlada vdova	Lovšetova k. g.
Notar	Debevec

Služinčad.

Vrši se v Rimu sredi 18. stoletja. — Prva predstava dne
3. januarja 1843. v Parizu.

EN GROS KONFEKCIJA LASTNA IZDELAVA EN DETAIL	„ELITE“ D. Z O. Z. Ljubljana, Prešernova ulica št. 9 Največja konfekcijska trgovina Mojstrsko krojena damska in moška oblačila
---	---

	Vsakovrstne informacije dobavlja informačni zavod Drago Beseljak v Ljubljani Židovska ulica št. 5.	
---	--	---

Misel.

Drama v 5 slikah. — Spisal Leonid Andrejev.

Doktor Keržencev je čudak. Ima opico orang-utanga in po cele ure sedi pred kletko in gleda v njega žalujoče oči. Išče odgovora za njegovo melanholijo. Vidi, da trpe gorile kakor naši „poeti“ na melanholiji, ali zakaj? In nekoč se mu je zazdelo: njegov Džajpur žaluje, megleno sanja o tistem času, ko je bil on prav tako človek; car, nekaka višja oblika. Ali ko mu ni več gledal samo ure v oči, temveč cele dneve, vidi: ali je že bil car — ali pa . . . čujte! Ali pa bi bil lahko postal car, pa ga je nekaj zaustavilo. On ne misli na prošlo, ne — on žaluje in brezupno sanja o bodočem, ki so mu je vzeli. Ves on je stremljenje k višji formi, ves je tuga po višji formi, kajti . . . pred njim je stena! Njegovi možgani so se ustavili in ž njimi se je ustavilo vse! Vse! — Misel! — Da, seveda, misel! Izneverila se mu je naenkrat! Grozno! To je grozna katastrofa, to je hujše nego potop! In tedaj ga je porasla dlaka, zopet je zlezal na vse štiri, prenehal se je smejati, umreti mora od žalosti. Razkronani car blodi po gozdih in — umira od žalosti.

Da, misel. To je tudi Kerženceva usoda, da se je preveč zanesel na moč svoje misli. Na svojo moč nad mislijo. Ni obvladal on nje, temveč ona je njega obvladala. Hotel je igrati blaznega, da bi mogel izvršiti svoj eksperiment — ubiti nadarjenega Alekseja Lovelova, ki je slučajno — ali res slučajno! moč njegove nekdanje izvoljenke, ubiti ga z močjo svoje misli. Res ga je igral in precej časa zelo dobro, toda v hipu namišljene zmage, ni ga udaril samo enkrat po glavi, bil je po njem ko blazen — in pozneje nič ne ve o tem!

In kaj zdaj? — Ko pride po umoru domov, je ves v ekstazi navdušenja. Igra se mu je posrečila! Ona vražja, ostra, božanstvena igra: sami ženi je govoril o tem, da hoče ubiti njenega moža, gledal ji je v oči, se tiho smehljaj in govoril: jaz pa mislim ubiti vašega moža. Saj ona ga ni mogla izdati, kajti kaj takšnega pripovedujejo samo norci. Da, on niti ne ve, kakšno resnico je povedal ženi svoje žrtve s temi besedami. Tragikomično je to. On misli, da ji govori kot normalen človek, pa sam pravi z nekim satanskim zadoščanjem, da nihče ne bo verjel, da je zdaj normalen in katorga (prisilna delavica) ga ne bo dobila v pest — „ubije, potem pa ozdravi in se vrne v svoje . . . udobno življenje“, pravi. Ali uresniči se samo prvi del tega stavka, da ubije, ozdravi pa ne in mesto udobnega življenja ga zgrabi norišnica. Toda zdaj je pač že prepozno. Takrat, ko je sklenil igrati blaznega, da bi lahko napravil eksperiment, ubiti s silo svoje misli Alekseja, takrat že bi ga bili morali dati v roke predstojniku živčnega sanatorija, Semjanovu, kajti že takrat je bil — abnormalen. Seveda ni vedel tega, niti dvomil ni.

A zdaj?! — Sredi triumfalnega beganja doma v svoji sobi po umoru se mu postavi pred oči kar naenkrat „črna stena“ in vpra-

šanje, kaj je za to steno. Dokler je izkričaval svoje blazno veselje, ni slišal onega drugega glasu. A ko leže na divan, da bi zaspal, zasliši v gluhi tišini naenkrat tuj in vendar svoj glas: „Ampak čisto lahko mogoče je, — da — je — doktor Keržencev res blazen. — Mislil je, — da — se — pretvarja, pa je — res — blazen.“

In iz vladike, iz carja misli, se izpači naenkrat majčken, hudoben, neumen doktor Keržencev. Nekakšen doktor Keržencev, blazni doktor Keržencev, nekakšen doktor Keržencev! . . . In prične si trgati obleko in blago prasketa . . .

Toda še je rešitev iz te zagate. Sam ne more več gledati jasno. A drugi! Toda kdo? Zdravniki? Ne, oni morajo govoriti, kakor mislijo, da je prav za njegovo zdravje, če poreko, da je blazen ali da ni blazen, niti enega niti drugega jim ne more verjeti.

Tatjana, žena ubitega, njegova nekdanja izvoljenka! Njej edino bi mogel verjeti, da ni blazen, če bi to rekla. Ali tudi ona mu ne more pomagati. Ne sme tega reči, ker ona hoče živeti. A živeti ne more, dokler ni onemu oprostila, ki ji je ubil moža. Oprostiti pa mu more le, če je bil blazen.

„Ne, vi ste bili blazni. Ne prišla bi k vam, če bi bili zdravi. Blazni ste. Videla sem, kako ste ubijali, kako ste dvignili roko . . . blazni ste! . . .“ — „Naj sodi Bog, ali jaz vam odpuščam. Odstupite mi. Zbogom!“

Keržencev besni.

Misel! Ustavila se je! Stena! Neka grozna katastrofa se je razlila nad njegovo glavo!

Tudi on je zdaj ekskar — misli!

Topo udarja na njegovo uho gluha bodočnost . . .

Don Pasquale.

„Don Pasquale“ se prišteva najboljšim operam veselega značaja, vendar pa se nahaja v tej operi dokaj resne glasbe prave italijanske lirične prikupljivosti, n. pr. Cantabile Ernesta, Cantabile Malateste, Serenada Ernesta s zborom, Notturmo ali dvospev Norine z Ernestom itd. Vobče pa prevlada vesela, poskočna glasba z mičnim ritmom. Donizetti je poklonil umetnosti zaklad posebne vrednosti, kojemu ne najdeš lahko para. Od prve do zadnje note je ta muzika živahna in učinkovita, nanizana je cela vrsta komadov, drug drugega prekašajoč; poleg že navedenih naj še omenim zbor služinčadi, ki je nenavadno živahen in poln humorja.

Gaetano Donizetti se je rodil 29. novembra 1797. v Bergamo. Leta 1806. je vstopil v tamošnji konservatorij, odkoder je odšel l. 1815. v muzikalni licej v Bologno, kjer se je učil pri patru Mattei-ju. Debutiral je v Veneziji l. 1818. z „Enrico di Bologna“. V teku svojega življenja je napisal 66 raznih oper poleg večjega števila cerkvenih in posvetnih kompozicij. Izmed oper so najznamenitejše: „Lucia di Lammermoor“, „La favorita“, „Linda di Chamounix“, „Lucrezia Borgia“, „Don Sebastiano“, „La figlia di regimento“,

„Don Pasquale“ in še več drugih. V zadnjih dveh letih svojega življenja je trpel na bolezni v možganih in hrbtenici in umrl dne 8. aprila 1848. v Bergamo.

* * *

Vsebina opere „Don Pasquale“. Bogati starikavi don Pasquale ima še skomine po mladi ženici. Ker je sam menda preneroden poiskati si nevesto, naj mu to preskrbi prijatelj doktor Malatesta, njegov zdravnik. Malatesta sprejme ta nalogo, hkrati pa sklene, Pasquale ozdraviti te muhe na zelo drastičen in učinkovit način. V ta namen pridobi dobro znano mu mlado vdovo Norino, nevesto prijatelja Ernesta, rekoč Pasqualu, da ima v samostanu bivajočo sestro Sofronio, katero mu bo baje še danes predstavil kot nevesto. Bedasti Pasquale vse rad verjame in Malatesta mu resnično privede še istega dne sestro Sofronio-Norino, ki je Malatesti na ljubo s humorjem privolila igrati to komedijo. Vlogo notarja igra pri poroki Malatestov prijatelj Carlotto.

Poroka se izvrši v hiši Pasqualovi — ali o groza! — koj, ko sta poročena, se izlušči iz golobice-Norine pravi pravcati zmaj! Nesrečni Pasquale sicer še izkuša priti do sporazuma, ali njegova golobica je zmaj posebne vrste, ona povzroči razpor s svojim vedenjem in mu končno zasoli celó masno klofuto. To je preveč za izmučenega Pasquala, odslej misli le še na ločitev, odkrižati se je hoče vsekakor. S pomočjo Malateste se mu to tudi kmalu posreči in dobrodušen kakor je, Pasquale zasigura celo svojemu nečaku Ernestu in njega nevesti precejšnjo doto.

Franjo Bucar.

MARIJA VERA:

Rosmersholm.

Po nemškem uvodu v Ibsenovo dramo.

(Konec.)

Tajnost njih uspehov in vpliva na ljudske mase nam izda tretja pojava v drami: Ulrik Brendel. Ta pravi: „Mortensgard zna vse, kar hoče, ker nikoli noče več kot zna. On je zmožen živeti brez idealov.“ Tega pa Ulrik Brendel ne zna. Od svoje mladosti je iskal idealov. Od bogastva njegovega duha in lepote njegovega govora so mu ostale le bombastične fraze. Njegova eksistenca je obetala biti vsa čista in lepa — obtičala je v blatu. Rebeka West se je pod vplivom Rosmerjevih idej povzdignila iz nizkosti in praznote do lepote in čistosti; Brendel pa, ki je Rosmerju te ideje kot nekdanji učitelj vsejal v srce — pada, propada. Ulrik Brendel je od vseh značajev, ki jih je ustvaril Ibsen, najbolj tragično — komična pojava. Nobenemu svojih bitij ni vlil toliko svoje srčne krvi, dal toliko svojega grotesknega humorja, kot temu Ahasverju. Veličina, ki je nimajo druge žrtve življenja, živi v tej propalici in učinkuje s shakespearsko silo. Ulrika Brendla je obdal Ibsen z vsem osebnim čarom, ki ga ima včasih, a ne vedno — žrtev posameznika za idejo. Le dvakrat nastopi z negotovim korakom in opojeno glavo na odru. Prvič, ko gre prepričevati ljudi, drugič, ko se vrne od pohoda. Tja gre goreč od navdušenja skoro blazen optimist, ki prosi za par ponošenih čevljev, vrne se ravno tako blazen pesimist, ki prosi za par obrabljenih idealov. A vsakokrat se zdi človeku, kot bi vrel iz zemeljskega blata na površje temne sile, ki v zemlji ne najdejo udejstvovanja. Pred Brendlovimi zmedenimi pogledi se ne more pojaviti nobena stalna točka in vendar nam morda ravno vsled tega odpira nedogledne perspektive. Iz blata vzraste resnica in trenutno

občutimo, kot bi govorila iz tega bombastičnega patetika skrita čista pesniška duša. Izven drame vzet je Ulrik Brendel utelešeni pesnik, kakor ga je ustvarila pesnikova lastna bridka ironija. V drami sami pa pade Brendel kot tragični simbol najjačje sile v vrhunec katastrofe. Obema junakoma, ki ne vesta, kako spraviti svoje zunanje življenje v sklad s svojo notranjostjo, pokaže njegova beseda „neodoljivi potrebi“, še bolj pa njegova pojava sama pot nizdol, „domov“ – v nirvano. – Sedaj sta pripravljena umreti – samo še okrepiti morata drug drugega. Drug vzbuja dvome v drugem, ki ju vedno bolj silijo na pot „domov“.

Medsebojno si večata ekstazo in kar bi radi storili njiju duši, to dovrši mrzlična napetost trenutka.

„Beli konji“ hite po zraku; beli oblaki hite po sinjem, trpkem ozračju te prekrasne drame, ki naredi vtis, da so na Rosmersholmu od začetka do konca vsa vrata in okna odprta, da se po njem lahko preliva svobodna, prava, čista, božja luč.

Razno.

Gaîté-Lyrique je sredi februarja v prvič uprizorila novo trodejanko, opereto «La Hussarde», za katero so zložili besedilo znani nam H. de Gorsse, poetem Viktor Darlay in G. Nanteuil, glasba pa je od Feliksa Fourdraina.

Kadar je pokojni Fourdrain prisostvoval prvemu orkestralnemu izvanjanju svojih del, je pravil svojim prijateljem ob kakem mestu, ki se mu je zdelo bolj šibko ali neumestno: «To ni za nič, vendar pa ne izpremenim niti ene note». Potemtakem se «Husarka», posmrtna skladba, sme smatrati kot dokončna. Saj če bi skladatelj sam bil navzoč pri skušnjah, ne bi načeloma nič predelaval.

Glasbeno je «Husarka» prav posrečena. Zbori so pisani v tradiciji velikih operet. Ves zasnutek preveva veselost in praznična volja. Prikupno dejanje se godi med direktorijem, t. j. ob veliki francoski revoluciji.

Dva slikarska učenca, Olivier in Filoche, se sučeta in smučeta okoli dveh sladčičark, Pervenche in Charlotte. Rada bi se ženila. Ali tega obet deklet je določila Pervencheo bogatemu bedaku, Champouilleuxovemu sinu. Pervenche roti svojega strica, narednika - nabiralca vojakov, naj se upre tej ženitvi ter posreduje Olivieru v prilog. Ta privoli v sodelovanje pod pogojem, da oba mazača stopita v vojno službo ter opravita svojo dolžnost.

Filoche je odrinil z vojsko na italijanska tla. Olivier pa, ki ga je medtem zmotila slavna glumačica Florinda, uskoči. Navzlic izdajstvu hoče Pervenche oteti njega, ki ji je nad vse drag, in odide namesto odmetnika na vojno.

Spletka se odmotava med tisoč zabavnimi obrati in preokreti. Očarljiva Florinda, ki je sotenka (priležnica) sodnika Cezarja Cassoulasa, je volhunka v avstrijski službi. Poleg drugih zgodovinskih oseb nastopa še avstrijski vohun Valberg Cavalcanti. Vse se konča z zmago pri Marengu, Olivieru se povrnejo izgubljene pravice in obe dvojici se poročita.

* * *

Théâtre de l'Avenue daje ob istem času muzikalno komedijo v treh činih, *Pépète*. Besedilo so postavili na noge D. Gold, R. Dieudonné in C. A. Carpentier; godbo je zložil José Padilla.

Tudi ta «prepevna preža», kakor se je svoje čase pri nas imenovala vaudeville-opereta, je spretno zgrajena in okretno uprizorjena. Vsebina: Čista 23letna mladenka, ki se je naveličala konservatorija (klavirski oddelek), se usluži v montmartsrskem kabaretu «Pri Rdeči Raci». Tu si privzame ime *Pépète* (= Desetica) in že prvi večer naleti na mladega uradniškega sina,

ki ima za ljubico ženo državnega tajnika. Lahko si mislite, da se bo mlada dvojica zblížala in po pravcatem slapu pripetij in peripetij stopila v zakonski stan.

* * *

Théâtre de l'Étoile je spravil na oder trodejansko opereto «Pouche», ki jo je Alphonse Franck prikojil po veseli igri Renéja Petra in Henrika Falka. Glasbo pa je zložil Henri Hirschmann.

Pred dvema letoma je bila to gluma, ki si jo mogel gledati na pozornici Potinière. Sijajni njen uspeh je opozoril omenjene avtorje, da bi se snov dala lepo prepresti z glasbo.

Evo vam dela v bistvenih potezah:

Armanda, markiza Poulinquinska, je ostala vdova, ne da bi jo bili ljudje kdaj prav razumevali. Zategadelj se noče drugače vnovič poročiti, kakor če bi mogla poprej osebno preceniti svojega bodočega. Njena družina pa se je nakanila, zvezati Armando in vikonta De La Fajollea. Ta živi v Cabourgu in ne pozna Armande, ki ga sklene na licu mesta opazovati. La Fajolle je zavohal zvijačo. Blazno je zateleban v Cecilijo Piédagnevo. Trdno je odločen, da se ne bo ženil. Da ne bi Cecilije spravil v sramoto in zadrego in da bi vzel pogum Armandi, se hlini, kakor bi bil ljubimec majhne modistke: Mam'zelle Pouche.

Gospica Poucheva pa vse razodene Armandi. Ker La Fajolle ni nikdar videl skromne modistke, zavzame Armanda njeno mesto. Veljala bo torej za navidezno hotnico La Fajolleovo.

Ali nekoliko naivni La Fajolle ima zaupnika, prijatelja Bridiera, ki je mnogo bolj prikupljiv. Ali bomo zamerili Armandi, če se ogreje za poslednjega? Kaj hočemo: bilo ne bilo na pare, samo da veselo je!

Kritika označuje Hirschmannovo partituro kot veleprijetno.

* * *

Nouveautés igrajo trodejansko opereto «Pas sur la bouche», ki jo je uglasbil Maurice Y vain. Uspeh blesteč. Y vainovi napevi postajajo čez noč narodu pristopni in priljubljeni. Avtor libreta, André Barde, je na najmanjšo mero skrčil dvogovor: samo nekaj prav kratkih prizorov, zveznih scen, potrebnih za razvoj zapleta.

Stvar pa je takole zasukana:

Valandray, bogat kovinar, se je poročil z lepo Gilberto. Njegovo zaupanje vanjo je neomejeno. Po njegovih teorijah namreč ženska ne more pozabiti njega, ki jo je prvi držal v naročju. Zbog tega ne bi bil Valandray nikdar vzel vdove ali razporočenke. A nič ga ne vznemirja, ker vidi neprestano poleg Gilberto športnika Faradela in mladega esteta Charleyja.

Vendar Gilberto je bila nekoč v Ameriki zakonska žena. A nobenega sledu ni o tem, kajti francoski konzulat ni zabeležil tega zakona.

Sedaj pa pride novi Valandrayev sodrug in se povabi na obed. Gilberto ga ni poznala, toda brzo je uvidela: bil je njen prvi mož. Po vsaki ceni treba dobiti njegov molk.

Thomson, prvi soprog, postane soobednik v družini. Spomnivši se, da je Gilberto nosila njegovo ime, se pokaže ljubosumnega. Gilbertina teta, gospodična Poumaillac-ova, stara, pa še vabljiva devica, skuša zaman zaposliti Thomsona s tem, da spusti nanj vsa dekleta, kar jih sreča: Thomson se otepa; poljub mu vzbuja strah: to znamenje nežnosti smatra za napoved sužnosti in služnosti.

In Valandray, preiskujoč listine svojega družabnika, zapazi, da je ta vzel neko gospodično Poumaillacovo za ženo... To je tudi Gilbertino deklško ime.

Tretji čin nas povede v samčevo stanovanje Faradelovo, posojeno Charleyju in najeto za Thomsona. Gilberto, seveda nedolžno, presentitjo tamkaj s Charleyjem, ki ni nič bolj kriv. Ali Valandray ima dvome. Hoče se ločiti. Gospodična Poumaillacova — teta — se žrtvuje. Privoli v to, da velja za bivšo Thomsonovo soprogo. Preizkušnjo poljuba prebije z njim. Stvar jima pa ugaja, tako da se vprežeta v zakonski jarem.

Po dvakrat so morali peti do mala vse napeve: Je suis venu te dire bonjour, Pic et pic et colegram, Je me suis laissé embouteilleu, Il suffit d'un rien, Pas sur la bouche (ne na usta) itd. Delu obetajo dolgo življenje.

Folies-Dramatiques. «Le Rosier», šaljiva opera v treh činih, spisal Desvilliers, uglasbil Henri Casadesus.

Najprej je uprizorila to trodejkano pozornica Forum v Liège-u 1923. V Parizu je sedaj prvič prišla na oder. Jedro: Gospodična Prudentova je vzgojila nečaka Gabrijela v čistem čuvstvovanju. Gabrijel plete, čipka in poveša oči kakor mladenka. Na vasi izbira občinski svet rožarico (rosière, čednostna deklina, ki ponekod dobi slovesno nagrado: svoje dni venec cvetlic, danes navadno znesek v gotovini ali doto). Kandidatinje v okolici pa niso vredne nositi ta venec. Namesto rožarice bo občina letos imela rožarja. Tako je sklenila srenja na pripravljalni seji. A pred venčanjem se je Gabrijel seznanil z Mihelino in sta si dala zaročni poljub. Razen tega nastopi še mlada Parižanka Agata, ki je na počitnicah v selu, in zapelje Gabrijela s sodelovanjem slikarskega učenca, bodrega in modrega Saturnina. In baš v noči pred ceremonijo ima prostodušna navihanka svojo prvo ljubavno noč. Gabrijel torej ne more biti rožar. Pač pa nosi Mihelina deviški venec in se naposled poroči z Gabrielom. Teta Prudentova (Rozumova) pa se vnovič omoži s poljskim čuvajem, ki se je med zapletkom izkazal kot poštenjak ... Casadesusova particija je duhovita. Kupleti lahki, melodični.

Iver. Kaj si je mislil Shakespeare, ko je pisal Shylocka, beneškega trgovca? Znani glediški ravnatelj Gémier pravi v Gsellovi zbirki Le théâtre, da je najprej Marlowe (1563—1593) dal igrati svojega Juda z Malte, kjer si videl sinu izraelskega, Barabo, ki je bil bolj sličen duhovinu nego človeku in ki je gojil strašno mržnjo zoper kristjane. V tisti dobi je slaven judovski učenjak, Rodrigo López, postal zdravnik kraljice Elizabete. Zapleten v izdajsko zaroto se López ni mogel opravičiti in je bil obešen. To je vsebina Marlowe-ovega igrokaza.

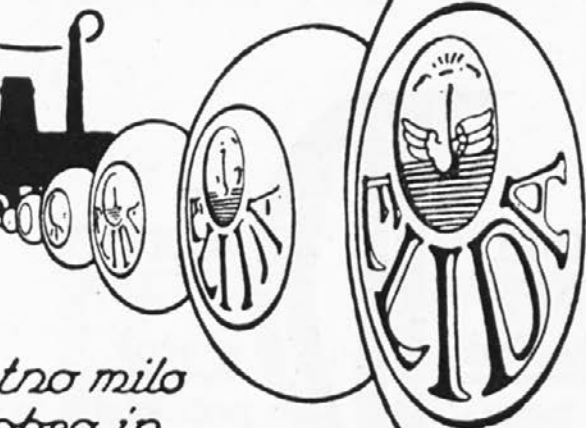
«Mogoče je Lópezova usmrtitev vzbudila pomisleke pri najrazboritejših Angležih. Morda so si mislili, da je njih pravica pristranska in da utegne biti tako hudo sovražstvo zoper Izraelce predsodek. Shakespeare je bil po vsej priliki tega mnenja. Predočil je odpor dveh skupin, krščanske in židovske ... In evo vam globokega sklepa, nauka, ki ga vsebuje drama: Shylock je zatrdno kriv, ker ne brzda svojega osveljivega besa. Povsem odgovoren pa ni. Dedno sovražstvo zbog vere in plemena je dostikrat pravi vzrok pokvarjenosti pri poedincu. In pesnik nas vse bodri, krščenike kakor tudi žide, naj premagamo ta nizkotna čuvstva in naj se povzpnejo do človeškega bratstva.»

Saint-Georges de Bouhélier. Ta pesnik, s pravim imenom Georges de Bouhélier-Lepelletier, se je rodil l. 1876. Od štirih zbirk sta najbolj znani: Spevi žgočega žitja (1902.) in Legende francoske vojne (1917), Ustanovil je v odporu proti simbolizmu svoj naturalizem, kjer hoče sintetično spojiti poganstvo, krščanstvo, narodnega duha in znanstveni pokret. «V vesoljnem objemu hočemo pomladiti svojo osebo. Vračamo se k naravi. Iščemo zdrave in divne razburjenosti. Geslo l'art pour l'art (umetnost zaradi umetnosti) in vsa ta jalova, prazna vprašanja so nam mar kolikor lanski sneg ... Evritmija narave določa ritme pesnikove skladnosti.»

Bouhélier je pa izvečine dramatik. Prvo je izdal «Tragedijo novega Krista» (1901); poleg številnih igrokazov naj omenim «Zmagoslavje» (1919), «Tebanski kralj Edip» in «Sužnji» (1920). Sčasoma se je razvil v pesimista. Ni pa suhoparen črnogledec, z globokim sočutjem se sklanja nad človeško bolest in gojest. Spominja nas Tolstega in Dostojevskega. Kakor onadva, obžaluje ljudi ne samo zbog njihovega trpljenja, temveč i zaradi njihovih zablod in krivic: in razume, da pri zločinu ni morilca in žrtve, marveč da sta dve žrtvi. To čuvstvo človeškega bratstva se ne najde pri nobenem drugem francoskem dramatik; potemtakem je Bouhélierovo gledališče edinstveno na galskih tleh.

A. D.

Lida -

*toaletna mila
je dobra in
vedno enako
dobra*

PRIPOROČAMO VSEM KOBINAM
KOLINSKO CIKORIJO
IZVRSTEN PRIDATEK ZA KAVO

HOTEL „LLOYD“, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA

Prenočišča z zračnimi sobami — Izvrstna kuhinja z mrzlimi in
gorkimi jedili — Poleti krasen senčnat vrt — Točna postrežba

Sprejemajo se tudi učenke v kuhinjo

MARIJA TAUSES, lastnica hotela „Lloyd“

**DOBROVOLJAČKA BANKA, D.
D.
v ZAGREBU**
PODRUŽNICA LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠT. 31
TELEFON INTER. ŠT. 5 IN 720

IZVRŠUJE VSE BANČNE POSLE NAJKULANTNEJE

Urejuje Fr. Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.

Nosite **P**alma

kaučuk
pete!

Boljše in cenejše
so kot usnje.

kaučuk
potplate!

Elastična hoja,
varstvo proti vlaži.

